

Podróże w czasie
WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Propozycja

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

Niniejsza propozycja została dostosowana do zmian w podstawie programowej ogłoszonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w czerwcu 2024 r.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Czas w historii	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie • wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji • rzymski system zapisywania liczb <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: nasza era (n.e.), przed naszą erą 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prehistoria, epoka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii • wymienić epoki należące do prehistorii i historii • przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: chronologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny 		

	(p.n.e.), wiek (stulecie), historia, tysiąclecie <ul style="list-style-type: none"> zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego 				
2. Od myśliwych do rolników	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rewolucja neolityczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: paleolit (starsza epoka kamienna), neolit (młodsza epoka kamienna), rzemiosło <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> podstawowe zajęcia ludzi epoki paleolitu i neolitu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu wyjaśnić, dlaczego zmiany w sposobie życia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne epoki paleolitu i neolitu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie rewolucji neolitycznej
3. Cywilizacja Sumerów	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Żyzny Półksiężyc zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnego Wschodu (Mezopotamii) 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: pismo obrazkowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: społeczeństwo, miasto-państwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić osiągnięcia Sumerów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: cywilizacja, podział pracy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów

<p>4. Starożytny Egipt</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: państwo, faraon, monarchia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu • przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać starożytne pismo egipskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • system sprawowania władzy w Egipcie • organizację społeczeństwa w starożytnym Egipcie • rodzaje pisma stosowane w starożytnym Egipcie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie istnienie monarchii w Egipcie • wytłumaczyć, co oznacza stwierdzenie, że Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla starożytnego Egiptu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: danina • na czym polegała trudność w posługiwaniu się pismem hieroglificznym <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić uprawnienia faraona • wyjaśnić, jaką rolę w państwie egipskim odgrywali pisarze 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ustrój, wezyr, prowincja • z czego wynikała i na czym polegała nieograniczona władza faraona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej • scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: monarchia despotyczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego
<p>5. Wierzenia starożytnych Egipcjan</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • głównych bogów starożytnego Egiptu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system wierzeń w Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: balsamowanie, sarkofag <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon • opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie próbowali zapewnić sobie życie wieczne 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy • przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sąd Ozyrysa, tzw. Księga Umarłych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok • omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina
<p>6. Starożytny Izrael</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Abrahama <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • symbole judaizmu <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biblia hebrajska, Tora 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynika ostrożność, z jaką historycy podchodzą 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie Biblii w dziejach ludzkości

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Biblia, monoteizm (jedynobóstwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnicę między monoteizmem a politeizmem 	<ul style="list-style-type: none"> dwoistość znaczenia słowa Żydzi <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie Biblii podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską 	do Biblii jako źródła historycznego	
Początki cywilizacji (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
7. Demokracja ateńska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Peryklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: polis, demokracja na czym polegała demokracja ateńska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie Grecję i Ateny 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: zgromadzenie ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm na czym polega wyjątkowość demokracji ateńskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejszczyć w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Hellada, Hellenowie, barbarzyńcy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji przedstawić procedurę ostracyzmu porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizację społeczeństwa w Atenach peryklejskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dłaczego Grecy nie utworzyli jednego państwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich dostrzec różnicę między demokracją ateńską a demokracją współczesną 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować strukturę społeczeństwa Grecji

<p>8. Mitologia grecka</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejszych bogów greckich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bogowie olimpijscy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Olimp • wyjaśnić, jak mieszkańcy Grecji wyobrażali sobie bogów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bohaterów mitów greckich: Prometeusza, Heraklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Delfy • wymienić główne cechy religii starożytnych Greków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedziny życia i zajęcia, którym patronowali bogowie greccy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system wierzeń w Grecji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Chaos, Tartar, wyrocznia, Pytia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wyobrażenia Greków na temat życia po śmierci 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę, jaką w greckiej religii odgrywała mitologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wytłumaczyć, w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni
<p>10. Co zawdzięczamy starożytnym Grekom?</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Fidasza, Homera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd ateńskiego Akropolu • wskazać różnice między grecką tragedią a komedią 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Sokratesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody • co oznacza stwierdzenie Sokratesa: <i>Wiem, że nic nie wiem</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru • wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie • dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: maska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd starożytnego teatru greckiego • wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Myrona, Sofoklesa, Archimedes, Hipokratesa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru • wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków • ocenić dokonania starożytnych Greków 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co jest tematem <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> • omówić działalność Sokratesa

Starożytna Grecja (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
11. Od republiki do cesarstwa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postaci: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Italię i Rzym • zlokalizować w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. • wymienić elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: arystokracja <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o organizacji armii rzymskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację republiki rzymskiej • przedstawić organizację cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać republikę rzymską z demokracją ateńską
12. Społeczeństwo antycznego Rzymu	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia mieszkańców starożytnego Rzymu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek Rzymian do niewolników 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różne grupy wchodzące w skład społeczeństwa rzymskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proletariusze, niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uprawnienia kobiety i mężczyzny w rzymskiej rodzinie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze informacje o trybie życia arystokratów, proletariuszy, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o wyglądzie Rzymu w starożytności

			<ul style="list-style-type: none"> określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwolenców w rzymskim społeczeństwie 	<p>niewolników i wyzwolenców</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o życiu rzymskiej rodziny 	
13. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Kolosium) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, do czego służyły amfiteatry i akwedukty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykłady rozwiązań architektonicznych stosowanych przez Rzymian <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: łuk architektoniczny, kopuła, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, do czego służyły termy i cyrki dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: bazylika, Circus Maximus, języki romańskie znaczenie dróg w starożytnym Rzymie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd Forum Romanum zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu przedstawić sposób budowy akweduktu wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej
14. Narodziny chrześcijaństwa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 6 p.n.e., 30 n.e. postać: Jezusa Chrystusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześcijaństwo, Kościół, chrześcijanie <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 64, 313, 380 wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: apostoł <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne cechy systemu wierzeń starożytnych Rzymian 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Nerona, Konstantyna Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: św. Pawła, św. Piotra <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych

	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Palestynę opowiedzieć o życiu i działalności Jezusa Chrystusa 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić metody prześladowania pierwszych chrześcijan zlokalizować obszary rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w III–V w. 			
Antyczny Rzym (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
15. Cesarstwo bizantyjskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 476, 1453 postać: Justyniana I Wielkiego podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Kościół katolicki, Kościół prawosławny przyczyny rozłamu chrześcijaństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Konstantynopol wymienić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny podziału Imperium Rzymskiego na część zachodnią i wschodnią <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Hagia Sophia, spór o pierwszeństwo w Kościele <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejszczyć w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego wymienić największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury opowiedzieć o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1054 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Germanie, tzw. Kodeks Justyniana <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd świątyni Hagia Sophia scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 395 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „Nowy Rzym”, ikona, patriarcha, klątwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego przedstawić okoliczności, w których doszło do wielkiej schizmy wschodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności powstania i rozwój Konstantynopola ocenić postać Justyniana Wielkiego

<p>16. Początki islamu</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 622 • postać: Mahometa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę i Medynę 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady islamu • przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ramadan, dżihad (święta wojna) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim • wskazać wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we współczesnym języku polskim 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Al-Kaba, hidżra • rolę Arabów jako pośredników między cywilizacją Wschodu i Zachodu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. • zlokalizować na mapie główne ośrodki polityczne Arabów • dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kalif, kalifat <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system religijny stworzony przez Mahometa • opowiedzieć o osiągnięciach cywilizacji arabskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania islamu • dostrzec związki między islamem a judaizmem i chrześcijaństwem
<p>17. Państwo Karola Wielkiego</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Karola Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zasięg Imperium Karolińskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie pierwsze siedziby Franków • określić rolę chrześcijaństwa w umacnianiu państwa Franków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 756, 800 • postacie: Chlodwiga, Pepina Krótkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców
<p>18. Nowe państwa w Europie</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Ottona I 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: możnowładca, Święte Cesarstwo Rzymskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 962 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o dokonaniach Ottona I 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania Królestwa Niemiec

		<ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w. 			
19. Walka cesarza z papieżem	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postanowienia ugody w Wormacji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: inwestytura 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1122 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację panującą we wczesno-średniowiecznym Kościele 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: pastorał 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić relacje między papieżem a cesarzem do X w.
Czasy średniowiecza (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
21. Feudalna Europa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> stany średniowiecznego społeczeństwa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić prawa oraz obowiązki seniora i wasala 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne feudalizmu podstawowe zasady obowiązujące w systemie feudalnym <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeństwa średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić zależności społeczne oparte na prawie lennym 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: ciężkozbrojny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić cechy charakterystyczne feudalizmu wyjaśnić, jak przebiegała uroczystość nadania lenna 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ feudalizmu na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić proces kształtowania się rycerstwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić funkcjonowanie systemu feudalnego

<p>22. Na rycerskim zamku</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić cechy charakterystyczne wzoru osobowego średniowiecznego rycerza 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze elementy zabudowy średniowiecznego zamku <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: turniej rycerski, rozejm boży, pasowanie na rycerza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie były cele organizowania turniejów rycerskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: paż, giermek <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przebiegu turnieju rycerskiego • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać rycerzem 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zamek średniowieczny • przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza
<p>23. Średniowieczni mieszcianie i chłopi</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze budowle średniowiecznego miasta • główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast • rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznych chłopów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mury miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym różniło się 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupy społeczne zamieszkujące średniowieczne miasto <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: baszta, patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, pańszczyzna, dziesięcina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kto i w jaki sposób zarządzał średniowiecznym miastem • przedstawić pozycję chłopów na tle pozycji przedstawicieli innych stanów społecznych • wyjaśnić znaczenie cechów w życiu gospodarczym miasta 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prawa miejskie, sołtys <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia w średniowiecznym mieście • przedstawić warunki życia w średniowiecznej wsi 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czeladnik, majstersztyk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować mieszkańców średniowiecznego miasta i ich życie • scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd średniowiecznego miasta • porównać kulturę miejską z kulturą rycerską

	średniowieczne miasto od średniowiecznej wsi				
24. Duchowieństwo i kultura średniowiecza	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy największych zakonów w średniowiecznej Europie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: średniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić istotę średniowiecznego uniwersalizmu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cechy charakterystyczne stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: styl romański, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnić styl romański od gotyckiego • podać przykłady budowli w stylu romańskim i gotyckim • wymienić miasta, w których powstały pierwsze uniwersytety 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ramy chronologiczne występowania stylu romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: zakon żebraczy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd klasztoru w Sankt Gallen • wyjaśnić przyczyny powstania uniwersytetów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Benedykta, św. Franciszka z Asyżu • główne zalecenia reguły zakonnej benedyktynów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: reguła • znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić rolę uniwersytetów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wkład benedyktynów w rozwój kultury średniowiecznej Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne założenia działalności średniowiecznych zakonów
Społeczeństwo średniowiecznej Europy (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
25. Początki Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 966, 972 • postacie: Mieszka I, Dobrawy • nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: ok. 960 • ramy chronologiczne panowania dynastii Piastów w Polsce <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Hodona • grupy społeczne zamieszkujące państwo Mieszka I <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację państwa Mieszka I 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić polityczne i militarne dokonania władcy po przyjęciu chrztu

	<ul style="list-style-type: none"> legendy dotyczące początków państwa polskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Słowianie, Piastowie, Polanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszar państwa Polan oraz terytorium państwa Mieszka I na początku i pod koniec jego panowania wymienić najważniejsze przyczyny chrztu Polski wskazać na mapie Cedynię 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: plemię, monarchia patrymonialna, drużyna dla czego o Polsce w X w. mówi się państwo Mieszka I znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie zmiany w państwie i w społeczeństwie spowodował chrzest Mieszka wymienić tereny podbite przez Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakich okolicznościach władzę na ziemiach polskich przejęli Piastowie przedstawić okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka 		
26. Polska Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1000, 1025 postacie: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha decyzje dotyczące organizacji kościelnej w Polsce podjęte przez papieża <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zjazd gnieźnieński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o zjeździe gnieźnieńskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 997 postać: Ottona III <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1002–1018 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: wojna podjazdowa przyczyny, które skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić wygląd i uzbrojenie wojownika należącego do drużyny książęcej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1004, 1018 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić skutki zjazdu gnieźnieńskiego przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijów ocenić polityczne znaczenie koronacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę i znaczenie drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 ocenić dokonania Bolesława Chrobrego

	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić rozwój terytorialny państwa Bolesława Chrobrego 		
27. W najdawniejszej Polsce	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykładowe obowiązki mieszkańców najdawniejszej Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie było przeznaczenie grodów w państwie pierwszych Piastów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> zadania drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić organizację państwa polskiego w X i XI w. przedstawić strukturę i zadania mieszkańców Polski w X i XI w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> produkty wchodzące w skład jadłospisu mieszkańców Polski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> zależności między księciem, drużyną a mieszkańcami w państwie Mieszka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd grodu na Ostrowie Lednickim 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić warunki życia mieszkańców Polski pierwszych Piastów opisać życie i obyczaje mieszkańców Polski w X i XI w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować państwo pierwszych Piastów ocenić wpływ chrztu i tworzenia się państwowości polskiej na życie mieszkańców państwa pierwszych Piastów
28. Upadek i odbudowa państwa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1031 postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II przedstawić skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemię polskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1038, 1058 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: powstanie ludowe 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić sposób utrzymania wojska, który rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1039 postać: Brzetysława <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać sytuację na ziemiach polskich po śmierci Mieszka II 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II i Kazimierza Odnowiciela
29. Polska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1138 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić założenia ustawy sukcesyjnej 		<p>Uczeń potrafi:</p>	

Bolesława Krzywoustego	<ul style="list-style-type: none"> • postaci: Bolesława Krzywoustego • władców piastowskich rządzących Polską od X do XII w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ustawa sukcesyjna, zasada senioratu, senior, dzielnica senioralna, dzielnice dziedziczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać skutki wydania ustawy sukcesyjnej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej • wskazać na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy sukcesyjnej 		<ul style="list-style-type: none"> • ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego 	
Polska pierwszych Piastów (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
30. Rozbicie dzielnicowe Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rozbicie dzielnicowe Polski, Krzyżacy (zakon krzyżacki) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny i okoliczności pojawienia się 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Władysława Wygnańca • przyczyny upadku zasady senioratu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawić konsekwencje rozbicia dzielnicowego Polski 	<p>Uczeń zna</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1190, 1283 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego pojawienie się Krzyżaków było zagrożeniem dla państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski w okresie rozbicia dzielnicowego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski • opowiedzieć o roli Brandenburgii i celach politycznych tego państwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • przedstawić rozwój terytorialny państwa krzyżackiego • ocenić skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego

	Krzyżaków na ziemiach polskich <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie ziemię chełmińską 				
31. Polska w XIII wieku	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: kolonizacja niemiecka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić ramy czasowe kolonizacji niemieckiej wskazać na mapie obszary objęte kolonizacją niemiecką przedstawić skutki kolonizacji niemieckiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Henryka Brodatego podstawowe założenia lokacji na prawie niemieckim <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: czynsz, wolnizna, prawo składu na czym polegała lokacja na prawie niemieckim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo wymienić towary sprzedawane przez mieszkańców Polski, a także sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: gospodarka towarowo-pieniężna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić politykę Henryka Brodatego wyjaśnić, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny, które skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemie polskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować rozwój cywilizacyjny Śląska w XIII w. dostrzec związki między rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację gospodarczą miast i wsi w XIII w.
32. Dążenie do jedności państwa	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przedstawicieli społeczeństwa polskiego, którzy popierali ideę 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sytuację chłopów i mieszczan w Polsce w drugiej połowie XIII w. <p>Uczeń potrafi:</p>			

	zjednoczenia ziem polskich	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich 			
33. Zjednoczona Polska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1320 • postać: Władysława Łokietka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 • postać: Przemysła II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rzeź Gdańska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II • wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II • wymienić etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1295, 1305, 1327–1332 • postać: Wacława II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Przemysła II • scharakteryzować rządy Wacława II 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić panowanie Władysława Łokietka
34. Polska Kazimierza Wielkiego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1333, 1364, 1370 • postać: Kazimierza Wielkiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchów w Krakowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1343 • najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. • postanowienia pokoju w Kaliszu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pokój wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyrok sądu papieskiego w Warszawie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1339, 1340 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego • omówić dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej kraju 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej • ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej

	<p>w okresie panowania Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny założenia Akademii Krakowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie 			
Polska rozbita na dzielnice i zjednoczona (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					
35. Unia Polski z Litwą	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1385, 1386 • postaci: Jadwigi Andegaweńskiej, Władysława Jagiełły • postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: unia personalna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej • wskazać na mapie państwo polsko-litewskie po zawarciu unii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1384 • wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzyści wynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1400 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Uniwersytet Jagielloński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bojarzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej
36. Wielka wojna z zakonem krzyżackim	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1409–1411, 15 VII 1410, 1411 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie polsko-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić relacje między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego unia polsko-litewska negatywnie odbiła się na sytuacji 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić skutki wielkiej wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego

	<ul style="list-style-type: none"> • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wielka wojna, pierwszy pokój toruński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Grunwald • wskazać na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnić okoliczności wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzec dysproporcje między zwycięstwem grunwaldzkim a postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego • wyjaśnić przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem 	<p>politycznej zakonu krzyżackiego</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem 	
37. Synowie Jagiełły	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1454, 1466 • postać: Kazimierza Jagiellończyka • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wojna trzynastoletnia, drugi pokój toruński, lenno, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami • wskazać na mapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wojsko najemne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1447, 1462 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować przyczyny i skutki wystąpienia Związku Pruskiego przeciw Krzyżakom 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju państwa polskiego

<p>38. Od rycerstwa do szlachty</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stany sejmujące w sejmie walnym oraz ich uprawnienia <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić wpływ przywilejów na pozycję króla w Polsce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • treść przywilejów koszyckiego i cerekwicko-nieszawskiego • treść konstytucji <i>Nihil novi</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywilej koszycki, przywilej cerekwicko-nieszawski, sejmiki szlacheckie, sejm walny, monarchia stanowa • przyczyny słabości miast i mieszczaństwa w Polsce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego wykształciła się polityczna reprezentacja stanu szlacheckiego • wyjaśnić, dlaczego w Polsce nie doszło do wykształcenia się monarchii stanowej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1374, 1454, 1505 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: konstytucja (ustawa sejmowa) • wpływ przywilejów na proces przekształcania się rycerstwa w szlachtę • relacje między instytucjami sprawującymi władzę w Polsce 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ustrój monarchiczno-szlachecki • związek między nadawanymi szlachcie przywilejami a jej rosnącą pozycją polityczną w państwie • znaczenie uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój uprawnień stanu szlacheckiego • wyjaśnić organizację oraz sposób działania sejmu walnego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę i znaczenie szlachty w kształtowaniu ustroju Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sposób funkcjonowania sejmików szlacheckich • przedstawić okoliczności wykształcenia się sejmu walnego • scharakteryzować ustrój Polski od XVI do XVIII w. • ocenić wpływ rosnącej pozycji szlachty na pozycję króla i innych stanów społecznych
<p>39. Polska i Litwa w XV wieku</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: tolerancja religijna 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne narodowości i wyznania w Polsce średniowiecznej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuację przedstawicieli różnych religii i wyznań w Europie Zachodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać sytuację przedstawicieli różnych religii i wyznań w Europie Zachodniej i Polsce

Polska i Litwa (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					